

Nederlands
Genootschap
van Burgemeesters

Door afgeleverd op 30 mei 2011
aan SG/DW

MV&J/SG/DW

Aan de minister van Veiligheid en Justitie
Mr. I.W. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Ministerie van Justitie
OBBOB/DIV/OAB/AL-OD
Dossier _____
Datum: 30 MEI 2011
Nummer: 11/5698626

Den Haag, 27 mei 2011

notificatie 116 ad

Geachte heer Opstelten,

Per brief van 7 april j.l.¹ zond u aan diverse organisaties, waaronder het Nederlands Genootschap van Burgemeesters (NGB), ter advisering het concept-wetsvoorstel tot wijziging van de Gemeentewet, de Wet wapens en munitie en de Politiewet 201x (verruiming fouilleerbevoegdheden).

Hierbij ontvangt u het commentaar van het NGB op het concept-wetsvoorstel. Het commentaar beperkt zich tot de onderdelen van het wetsvoorstel die betrekking hebben op het preventief fouilleren als middel om de openbare orde te handhaven. De voorstellen voor veiligheidsfouillering, aanhoudingsfouillering en insluitingsfouillering zijn buiten het commentaar gehouden.

Algemeen oordeel

In het algemeen staat het NGB positief tegenover de uitbreiding van de mogelijkheden tot preventief fouilleren. Verboden wapenbezit kan tot ernstige aantasting van de openbare orde en veiligheid leiden. De inzet van de huidige middelen tot preventief fouilleren heeft tot goede resultaten geleid, maar in de praktijk is ook gebleken dat er situaties zijn die tot aanvullende instrumenten roepen. Op onderdelen behoeft het wetsvoorstel en de Memorie van toelichting naar mening van het NGB aanpassing of verduidelijking. Het vervolg van onze brief gaat hier nader op in.

Incidentele fouillering

Het preventief fouilleren is een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer, daarom zal het middel terughoudend ingezet moeten worden. Om deze reden is er een samenloop van bevoegdheden in de huidige regelgeving. De gemeenteraad moet via een verordening de burgemeester de bevoegdheid geven om veiligheidsrisicogebieden in te stellen, waarbinnen de officier van justitie aan de politie de last tot preventief fouilleren kan geven. Deze regeling moet ook de basis blijven voor de toepassing van het middel.

Er kunnen echter onvoorzienbare omstandigheden zijn, waardoor een gebied incidenteel aangemerkt kan worden als een veiligheidsrisicogebied. Te denken valt aan een evenement of een meer informele ontmoeting van groepen met een veiligheidsrisico. In gebieden waar

¹ Uw brief d.d. 7 april 2011, kenmerk 5692433/11/6

de veiligheid niet in het geding is en bijvoorbeeld de gemeenteraad geen mogelijkheid voor de instelling van veiligheidsrisicogebieden heeft gecreëerd, is de nu voorgestelde mogelijkheid tot incidentele foullering een nuttige uitbreiding. De burgemeester hoeft dan geen noodverordening in te zetten en het preventief foulleren kan korte tijd ingezet worden.

Gewoonlijk zal de burgemeester op basis van een inschatting van de politie over moeten gaan tot deze incidentele aanwijzing van een veiligheidsrisicogebied. Of er in het gebied sprake moet zijn geweest van "een zich plotseling manifesterende dreigende sfeer na een 'enkel' schietincident", zoals in de Memorie van toelichting is aangegeven, acht het NGB niet van belang. Het kan ook nodig zijn om een gebied dat tot dan toe altijd veilig was, aan te merken als risicogebied. Te denken valt aan een op handen zijnde ontmoeting van rivaliserende supportersgroepen of een samenkomst van groeperingen waar veel wapenbezit is. De inschatting van de burgemeester voor incidentele dreiging van verstoring van de openbare orde door verboden wapenbezit zou voldoende moeten zijn.

Het NGB schat in dat de incidentele foullering juist van betekenis kan zijn in gebieden die altijd rustig zijn of zijn geweest. In de memorie van toelichting worden echter vooral voorbeelden in grootstedelijke lokaties gegeven. Het NGB stelt voor om hier meer evenwicht in te brengen en ook aandacht te besteden aan meer landelijke gebieden.

Preventief foulleren en het noodrecht

Met de introductie van de incidentele foullering zal een burgemeester minder hoeven te grijpen naar de inzet van noodbevoegdheden. Er kunnen echter omstandigheden zijn, waarin een burgemeester onvoldoende heeft aan het incidenteel foulleren. Dat doet zich voor als de gemeenteraad besloten het preventief foulleren niet in de APV op te nemen of om die mogelijkheid af te schaffen. Het NGB is van mening dat de burgemeester in een noodverordening het preventief foulleren moet kunnen opnemen. De wettelijke voorschriften zijn helder genoeg: het moet gaan om buitengewone omstandigheden en de gemeenteraad moet de noodverordening bekrachtigen als die nog niet beëindigd of afgelopen is.

Het NGB vindt dat in de Memorie van toelichting nader geduid moet worden dat het preventief foulleren in een noodverordening kan worden opgenomen. Het is niet wenselijk hiervoor artikel 176 van de Gemeentewet uit te breiden. De noodbevoegdheden zijn in de Gemeentewet algemeen omschreven. Het pas niet om in de artikelen een bijzondere bepaling inzake het preventief foulleren op te nemen. Bovendien staat dan de deur open om in de toekomst ook op andere terreinen tot verbijzondering in de artikelen over de noodbevoegdheden te komen. Het NGB acht dit geen wenselijke ontwikkeling.

Preventief foulleren op drugs

Het NGB mist in het wetsvoorstel de mogelijkheid om tot preventief foulleren over te gaan indien er sprake is van een verstoring van de openbare orde door het gebruiken en/of verhandelen van drugs. In het onderzoek 'Bestuur, Recht en Veiligheid' is destijds geconcludeerd dat zou moeten worden bezien of de bevoegdheid tot preventief foulleren ook zou kunnen gelden voor strafbare feiten op basis van de Opiumwet indien de openbare orde in het geding is. Hierop is destijds door het kabinet positief gereageerd. In de Memorie van toelichting staat echter gemeld dat dit niet wordt meegenomen in het wetsvoorstel. Redenen zijn onder meer dat het drugsgebruik vooral de gezondheid van de gebruiker zelf schaadt, het aftasten van de kleding onvoldoende is en drugs vaak al bijvangst is bij preventief foulleren op wapenbezit. Er zijn echter gebieden waar zowel handel als gebruik van drugs leidt tot verstoring van de openbare orde en er geen sprake is van verboden wapenbezit.

Foulleren op overige voorwerpen

Het preventief foulleren beperkt zich tot de verboden wapens in de Wet wapens en munitie. Buiten deze verboden wapens zijn er evenwel ook voorwerpen die gebruikt worden om lichamelijk letsel toe te dienen. Het NGB ziet in het wetsvoorstel geen standpunt hierover en

vraagt zich af of het niet wenselijk is om – zonder noodverordening in te hoeven zetten – om het preventief fouilleren ook naar deze voorwerpen uit te kunnen breiden.

Mondeling bevel van de (hulp)officier van Justitie

Eerder in deze brief is aangegeven dat het preventief fouilleren een inbreuk op de persoonlijke levenssfeer is. Daarom is gekozen voor een samenloop van bevoegdheden van de gemeenteraad, de burgemeester en de officier van justitie. In het wetsvoorstel wordt nu voorgesteld dat de officier van justitie het bevel tot fouillering ook mondeling moet kunnen geven. Het NGB kan zich hierin vinden, maar vindt het niet wenselijk dat ook een hulpofficier deze bevoegdheid moet krijgen. Een hulpofficier is een politiefunctionaris, die wellicht erg dicht op de uitvoering staat. Het is aan het openbaar ministerie is om tot een goede taak- en piketverdeling tussen de officieren van justitie binnen de arrondissementen te komen voor die gevallen waarin het tot dusver tot problemen heeft geleid. Als dat niet te realiseren is, dan zou eerder de burgemeester dan een hulpofficier van justitie het bevel moeten kunnen geven.

Ten slotte

Het NGB verzoekt u aan bovenstaande punten aandacht te besteden in het verdere wetgevingsproces.

Hoogachtend,

Drs. ...

